

В.А. Яковенко (ХГУ «НУА», Харків)

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (ХГУ «НУА», Харків)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Інтеграційні та глобалізаційні процеси у сучасному світовому господарстві визначають виключне значення інвестицій для економічного розвитку. Ефективне здійснення інвестиційної діяльності є основою розвитку національної економіки, забезпечення її подальшої інтеграції в європейський економічний простір, а також є фактором підвищення конкурентоспроможності національних підприємств.

Взагалі, іноземні інвестиції – це довгострокові вкладення грошових коштів нерезидентів країни в об'єкти інвестиційної інфраструктури (національну або іноземну валюту, рухоме й нерухоме майно, первинні цінні папери, біржові та структуровані продукти, корпоративні права, результати інтелектуальної діяльності) з метою отримання прибутку або досягнення певного соціального ефекту.

Відповідно до податкового законодавства, інвестиції поділяються за об'єктами інвестування (капітальні інвестиції – придбання об'єктів нерухомості або нематеріальних активів; фінансові інвестиції – придбання корпоративних прав, цінних паперів).

В свою чергу, фінансові інвестиції поділяються: прямі (передбачають внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою та надають право керування закордонною компанією) та портфельні (передбачають придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку). О. Данілов зазначає, що поділ на прямі та портфельні інвестиції, залежить від ступеня контролю над компанією, тоді як портфельні інвестиції обмежуються виключно правом отриманням частки прибутку (дивідендів) [1].

Потреба у активному іноземному інвестуванні викликана низкою факторів: надзвичайно низькою інвестиційною активністю власних товаровиробників та громадян; необхідністю модернізації виробництва, ринкової та соціальної інфраструктури; необхідністю впровадження нових управлінських методів.

Аналіз географічної структури прямого іноземного інвестування в Україну демонструє, що основна частка інвестицій припадає на 7 країн, що свідчить про малу варіативність країн експортерів прямих

іноземних інвестицій до України. До основних країн-інвесторів за підсумками 2019 року можна віднести: Кіпр – 9922 млн. дол. США, Нідерланди – 7413,3 млн. дол. США, Великобританію – 2062,9 млн. дол. США, Німеччина – 1749,2 млн. дол. США та Швейцарія – 1652 млн. дол. США.

Аналіз галузевої структури залучення іноземного інвестування (за накопичувальним підсумком) дозволяє виділити таких лідерів: до підприємств промисловості було спрямовано 11217,9 млн. дол. США, до оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів – 5590,5 млн. дол. США та у сферу операцій з нерухомим майном – 4377,2 млн. дол. США. Лідерами регіонального розподілу іноземного інвестування (прямого іноземного інвестування, ПІІ) традиційно м. Київ – 17661 млн. дол. США, а також Дніпропетровська область 3617 млн. дол. США та Київська область 1639 млн. дол. США [2].

У 2020 році, спостерігалася негативна тенденція щодо прямого іноземного інвестування, спричинена пандемією COVID-19, світовою економічною кризою та вилученням реінвестованих доходів підприємств і компаній реального сектору економіки в Україні. Так, лише у першому кварталі 2020 р. зафіксовано зменшення притоку іноземних інвестицій в різні сфери на суму майже 1,6 млрд. дол. США. Надходження інвестицій з Кіпру скоротилися на 1,4 млрд. дол. США, із Німеччини – на 427,5 млн. дол. США, з Нідерландів – на 178, 4 млн. дол. США. При цьому інвестиції з Швейцарії зросли на 112,1 млн. дол. США, із Польщі – на 48 млн. дол. США, із Франції – на 45 млн. дол. США, із Австрії – на 38,5 млн. дол. США [2]

Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій, вказує на значні коливання обсягів інвестування та їх залежність від політичних та економічних факторів. Крім того, фахівці зазначають також проблему низької віддачі від інвестування та їх неефективного розподілу.

Ключовими очікуваннями інвесторів є реальне створення інвестиційного клімату через фактичне зняття обмежень із валютного врегулювання, усунення контрабанди, глибокі структурні реформи судової системи, захист прав інтелектуальної власності, удосконалення інфраструктури, та, безумовно, досягнення політичної стабільності.

Інформаційні джерела:

1. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: навч. посібник. Ірпінь, 2001. 377 с.
2. Іноземні інвестиції в Україну в першому півріччі зросли на 2,5%. URL: <http://finpost.com.ua/news/14513> (Дата звернення 10.04.2020).